

Combinatiekorting en kinderbijslag

Auteur(s):

Lecq, S.G., van der

Verschenen in:

ESB, 85e jaargang, nr. 4248, pagina 233, 24 maart 2000

Rubriek:

Van de redactie

Trefwoord(en):

Vroeger vormden kinderen de oudedagsvoorziening van hun ouders. Tegenwoordig geldt dit alleen nog in armere landen. In Nederland hebben de AOW en pensioenen het mogelijk gemaakt te kiezen of men wel of geen kinderen wil krijgen. Het krijgen van kinderen is op individueel niveau niet langer noodzakelijk om te voorzien in de toekomstige eerste levensbehoefte, maar vormt een levensdoel op zich. Je zou kunnen zeggen dat kinderen zijn gestegen in de piramide van Maslow, waarbij ze nu in de categorie van 'zelfrealisatie' vallen. Deze bewering wordt onderbouwd door de observatie van het CBS dat er met de economische opleving meer kinderen worden geboren ¹. Blijkbaar nemen geboortes toe nadat in de 'lagere' behoeften is voorzien.

Ook de overheid heeft een ordening van behoeften: nu de economie blijft groeien, de begroting in evenwicht lijkt te komen en de arbeidsmarkt almaar krappere wordt, ontstaat er eindelijk aandacht voor het combinatieprobleem waar veel werkende ouders al jaren mee worstelen. Maar liefst vijftien procent van de vrouwen ziet voor hun dertigste af van het krijgen van kinderen omdat ze de combinatie met werken niet zien zitten ². Op de achtergrond speelt ook nog het vergrijzingsprobleem, dat nu en in de toekomst door extra arbeidskrachten kan worden verlicht. Kortom: er moeten meer mensen aan het werk.

De regeringspartijen en enkele fracties van de oppositie lijken elkaar te vinden in de combinatiekorting, waarbij huishoudens een al dan niet inkomensafhankelijke belastingaftrek krijgen zolang beide partners werken en de kinderen jonger dan twaalf jaar zijn. De wijze waarop de combinatiekorting zou moeten worden gefinancierd, heeft echter merkwaardige consequenties.

In het voorstel voor de combikorting zoals dat door d66-kamerlid Giskes is ingediend, krijgen werkende belastingplichtigen met kinderen een belastingaftrek van f 220 per jaar ³. De arbeidsaftrek van alle werkenden wordt verlaagd met f 77 en de opbrengst wordt herverdeeld over de kleinere groep van werkende ouders. Voor werkende mensen met kinderen werkt dit uiteraard voordelig uit, want dat was de bedoeling. Voor niet-werkende mensen, met of zonder kinderen, verandert er niets omdat ze voor geen van beide kortingen in aanmerking komen. De werkende mensen zonder kinderen gaan er enigszins op achteruit. Voor werkenden aan de ondergrens ontstaat een bescheiden prikkel om of kinderen te krijgen, zodat ze de combikorting ontvangen, of te stoppen met werken, omdat dit nu minder loont. De maatregel kan dan leiden tot een afnemend arbeidsaanbod.

De gewenste prikkels zonder de ongewenste bijwerkingen resulteren wanneer de combikorting wordt gefinancierd door op de kinderbijslag te korten. Immers, de werkende en niet-werkende mensen zonder kinderen zullen evenveel arbeid blijven aanbieden, omdat de arbeidskorting onveranderd blijft. Van de mensen met kinderen zijn de werkenden in verhouding het beste af dankzij de combikorting. De niet-werkende mensen met kinderen gaan erop achteruit, omdat ze kinderbijslag inleveren zonder er combikorting voor terug te krijgen. Zo ontstaat een prikkel om het arbeidsaanbod te verhogen, precies zoals de bedoeling was. Het aantal geboorten zal mogelijk eveneens toenemen omdat de combinatie van werk en ouderschap beter dan voorheen is te realiseren, dankzij de combikorting. Dat is handig voor de toekomst, zeker zolang de AOW een omslagbasis heeft.

Maar is deze financieringswijze wel bespreekbaar? Een verlaging van de kinderbijslag ligt nogal gevoelig, omdat mensen zonder kinderen van oudsher solidair zijn met ouders. Zo worden de kosten van bijvoorbeeld onderwijs, ouderschapsverlof, gezinstarieven bij ziektekostenverzekeringen en kinderopvang grotendeels door ouders en kinderlozen gezamenlijk opgebracht. Nu echter een kwart van de vrouwen geboren na 1970 verwacht kinderloos te blijven, wordt steeds vaker de vraag gesteld hoe ver die solidariteit dient te gaan: het onderwerp lijkt bespreekbaar te worden.

Aan de ene kant zal vrijwel niemand het een ander misgunnen om kinderen te krijgen, zelfs als die ander dit financieel niet helemaal kan bolwerken. Enige vorm van collectieve ondersteuning aan 'armere' ouders, bijvoorbeeld in de vorm van kinderbijslag, staat daarom gelukkig zelden ter discussie. Aan de andere kant is het de vraag of de kosten van meer dan bijvoorbeeld twee kinderen ook nog door de gemeenschap moeten worden opgebracht. De financiële ondersteuning van ouders zou kunnen worden beperkt door de kinderbijslag na het tweede kind te stoppen. De resterende kinderbijslag kan bovendien inkomensafhankelijk worden gemaakt, overigens zonder dat de armoedeval toeneemt.

Zo valt allicht een deel van de bezuiniging te realiseren waaruit de combikorting kan worden gefinancierd zonder dat mensen hun 'zelfrealisatie' via het krijgen van kinderen wordt ontnomen. Door de combikorting ten koste te laten gaan van de kinderbijslag na het tweede kind worden extra kinderen bovenproportioneel duurder voor hun ouders. Maar ja, de combikorting is dan ook bedoeld om het arbeidsaanbod te stimuleren, niet het krijgen van (veel) kinderen

1 Groot aantal huwelijken, maar trouwen is niet 'in', *NRC Handelsblad*, 16 maart 2000.

2 Half miljoen paren kibbelt over kinderen krijgen, *NRC Handelsblad*, 1 december 1999.

3 Fiscale korting voor kind, *NRC Handelsblad*, 25 januari 2000; Fiscale korting kinderen gehalveerd, *NRC Handelsblad*, 26 januari 2000.